Minister
Klimatu i Środowiska

DOZE-VII.050.2.2024.DK
3207572.12543041.10148197
Warszawa, 10-06-2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do oświadczenia senatorskiego Pani Jolanty Piotrowskiej w sprawie opracowania zasad lokalizowania wielohektarowych farm fotowoltaicznych na obszarach chronionego krajobrazu, złożonego podczas 11. posiedzenia Senatu RP w dniu 9 maja 2024 r., proszę o przyjęcie poniższej odpowiedzi.

Na wstępie należy zaznaczyć, że potrzeba transformacji klimatyczno-energetycznej, w której rolę wiodącą ma pełnić rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), stanowiąc oś bezpieczeństwa energetycznego jest obecnie jednym z kluczowych wyzwań cywilizacyjnych stojących przed Polską. Powyższe wynika z własnych aspiracji Polski, polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej oraz czynników zewnętrznych, które sprawiają, że odejście od dotychczasowego miksu energetycznego, opartego na paliwach kopalnych staje się niezbędne. Realizacja nowoczesnej polityki energetycznej państwa ma służyć m.in. zapewnieniu konkurencyjności i zwiększeniu efektywności energetycznej gospodarki, jak również zmniejszeniu oddziaływania sektora energii na środowisko.

W tym miejscu trzeba podkreślić, że każda forma wytwarzania energii niesie za sobą określony wpływ na otoczenie, który jednak w przypadku instalacji OZE należy uznać za relatywnie niewielki.

Dodatkowo proces inwestycyjny instalacji OZE obejmuje szereg procedur administracyjnych, których przeprowadzenie ma zapewnić efektywną, bezpieczną i zrównoważoną środowiskowo eksploatację.

W przypadku instalacji fotowoltaicznej mowa tutaj o takich wymaganiach jak:

1. uzyskanie **decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**[1] zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), dalej „ustawa ooś";

2. uzyskanie **decyzji o warunkach zabudowy albo wypisu i wyrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo uchwalenie Zintegrowanego Planu**

[1] Wymagane w przypadku powierzchni zabudowy powyżej 2 ha (lub 0,5 ha na terenach chronionych).

Telefon: (+48) 22 369 29 00
info@klimat.gov.pl
www.gov.pl/klimat
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Inwestycyjnego wraz z umową urbanistyczną zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.), dalej „upzp";

3. uzyskanie **warunków przyłączenia** do sieci elektroenergetycznej zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266 z późn. zm.), dalej "uPe";

4. uzyskanie **pozwolenia na budowę** zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.), dalej „uPb";

5. złożenie **zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych** zgodnie z uPb;

6. uzyskanie **wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji** zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1436 z późn. zm.), dalej „uOZE", w przypadku małej instalacji[2] lub uzyskanie **koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych** w przypadku instalacji o mocy powyżej 1 MW zgodnie z uPe.

Warto zaznaczyć, że instalacje fotowoltaiczne zaliczają się do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, a dla tej grupy obowiązek dokonania oceny oddziaływania na środowisko nie zawsze jest konieczny. W takiej sytuacji decyzja środowiskowa może zostać wydana na podstawie samej karty informacyjnej przedsięwzięcia (KIP).

Sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wymagane jest dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Raport sporządza się także w sytuacji, w której planowane działania mogą mieć negatywny wpływ na środowisko naturalne, np. w przypadku inwestycji planowanych w obrębie form ochrony przyrody, takich jak Natura 2000. Warunkiem jest jednak, aby taki obowiązek został nałożony na inwestora przez właściwy organ prowadzący sprawę.

Należy również zwrócić uwagę, że udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest prowadzony w ramach oceny oddziaływania na środowisko. Obowiązek zapewnienia udziału społeczeństwa w postępowaniu spoczywa na organie prowadzącym postępowanie w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, którym w odniesieniu do farm fotowoltaicznych jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Cały zakres uprawnień jakie przewiduje udział społeczeństwa w systemie ocen oddziaływania na środowisko określa dział III ustawy ooś. Zgodnie z art. 79 tej ustawy, udział społeczeństwa w postępowaniu przeprowadza się przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a przy jej wydaniu organ zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 3 ustawy ooś ma obowiązek wziąć pod uwagę wyniki udziału społeczeństwa, zaś w uzasadnieniu wskazać w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę oraz w jakim zakresie zostały uwzględnione zgłoszone uwagi i wnioski (art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy ooś). Najszersze uprawnienia przysługują stronom postępowania, które są informowane o poszczególnych etapach postępowania i wydanych rozstrzygnięciach, mogą składać do organu prowadzącego postępowanie uwagi i wnioski dowodowe przez cały czas

[2] Zgodnie z art. 2 pkt 18 uOZE mała instalacja oznacza instalację odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW, przyłączoną do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV albo o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu większej niż 150 kW i mniejszej niż 3 MW, w której łączna moc zainstalowana elektryczna jest większa niż 50 kW i nie większa niż 1 MW.

prowadzonego postępowania, a w przypadku niezadowolenia z wydanej decyzji wnosić odwołanie do organu II instancji w trybie administracyjnym lub zaskarżyć ostateczną decyzję do sądu. W myśl art. 74 ust. 3a ustawy ooś stroną postępowania jest wnioskodawca oraz podmiot, któremu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez obszar ten rozumie się:

- przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
- działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska;
- działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

Co więcej, prawo do uczestniczenia w tym postępowaniu na prawach strony przysługuje organizacjom – przy spełnieniu warunków wymaganych przez przepisy w odniesieniu do organizacji ekologicznych (art. 44 ustawy ooś) lub organizacji społecznych (art. 31 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego). Dodatkowo, w myśl art. 36 ustawy ooś organ może przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa. Przeprowadzenie takiej rozprawy leży w sferze uznania organu prowadzącego postępowanie.

Warto również wskazać, że instalacje PV uznawane są za nieszkodliwe dla człowieka i środowiska z uwagi na ich wykonanie z materiałów, które w większości podlegają utylizacji bądź recyklingowi. Komponenty takie jak aluminium, szkło, krzem krystaliczny czy tworzywa sztuczne mogą zostać zutylizowane, podobnie jak konstrukcje na których ustawiane są panele. Przede wszystkim należy jednak podkreślić, że w czasie swojej pracy panele nie produkują żadnego rodzaju zanieczyszczeń, przyczyniając się do poprawy jakości powietrza. Powyższe dowodzi, że funkcjonowanie i rozwój instalacji OZE nie tylko nie stanowi zagrożenia dla człowieka, lecz jest jednym z głównych sposobów na ograniczenie negatywnego wpływu sektora energetycznego na zdrowie ludzi oraz zasoby przyrodnicze. O bezpiecznym i przyjaznym charakterze instalacji fotowoltaicznych świadczy także ich dynamiczny rozwój w sektorze przydomowych mikroinstalacji, których liczba w Polsce wynosi ponad 1,4 mln[3].

Warto nadmienić również, że inwestycje w odnawialne źródła energii to duża szansa rozwoju dla terenów wiejskich. Dzięki takim inwestycjom osiągane są dodatkowe wpływy do budżetu gminy z tytułu podatków, zwiększają się także dochody rolników z tytułu dzierżawy, a lokalna społeczność może czerpać z inwestycji infrastrukturalnych dokonanych przez inwestora (np. drogi dojazdowe).

Biorąc pod uwagę sytuację, w której mieszkańcy sprzeciwiają się możliwości realizacji pewnego typu inwestycji, najskuteczniejszą formą zapewnienia pożądanych kierunków rozwoju miasta czy gminy i zabezpieczenia interesów mieszkańców odpowiednio wcześniej jest uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP), którego postanowienia będą wiążące dla potencjalnych inwestorów, mieszkańców i organów administracji publicznej. Narzędzie to nabiera szczególnego znaczenia również z uwagi na fakt, że protesty i niezadowolenie lokalnej społeczności wynikające chociażby z obaw o obniżenie cen nieruchomości, czy bliskość tego typu obiektów od ich domostw, nie stanowią same w sobie przesłanki, która umożliwiałaby organowi odmowę wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Warto przy tym nadmienić, że zgodnie z art. 3 ust 1

[3] Agencja Rynku Energii, *Informacja Statystyczna o Energii Elektrycznej*.

upzp, kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie gminnych aktów planowania przestrzennego, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych ustalonych przez organ inny niż minister właściwy do spraw transportu, należy do zadań własnych gminy.

Niemniej, odnosząc się do aktualnych działań w obszarze odnawialnych źródeł energii należy dodatkowo wskazać, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi m.in. prace analityczno-koncepcyjne mające na celu implementację dyrektywy RED III[4], której nadrzędnym celem jest przyspieszenie dekarbonizacji i osiągnięcie celu redukcji emisji CO_2 w Unii Europejskiej o 55% do roku 2030 względem emisji odnotowanych w 1990 r., a także osiągnięcie udziału OZE na poziomie przynajmniej 42,5%.

Wśród najważniejszych wymogów dyrektywy RED III należy wyróżnić przepisy dotyczące utworzenia obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, które mają zapewnić szybszy i bardziej zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej, w tym fotowoltaiki. Prace w tym zakresie mają charakter wielokierunkowy i są przedmiotem współpracy z kluczowymi partnerami, takimi jak Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska czy Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych to nowe pojęcie, oznaczające określone miejsce lub obszar na lądzie, na morzu lub wodach śródlądowych, które państwo członkowskie wyznacza jako szczególnie odpowiednie do instalacji elektrowni wytwarzających energię odnawialną. Zgodnie z dyrektywą, z obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych powinny zostać wyłączone obszary Natura 2000 i obszary wskazane w ramach krajowych systemów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, główne szlaki migracyjne ptaków i ssaków morskich, a także inne obszary wyodrębnione na podstawie map wrażliwości i dostępnych narzędzi. Docelowo obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych mają obejmować sztuczne i zabudowane powierzchnie oraz tereny przemysłowe takie jak dachy, parkingi, obszary infrastruktury transportowej czy składowiska odpadów. Organy, które będą odpowiedzialne za uwzględnianie obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, mają wykorzystywać wszystkie odpowiednie i proporcjonalne narzędzia i zbiory danych w celu identyfikacji obszarów, na których elektrownie wykorzystujące energię odnawialną nie będą miały znaczącego oddziaływania na środowisko.

Pragnę jednocześnie podkreślić, że wzrost mocy zainstalowanej w energetyce słonecznej to strategiczny kierunek polityki klimatycznej UE. W ramach działań przewidzianych do realizacji w planie REPowerEU, 18 maja 2022 roku Komisja Europejska zaprezentowała komunikat pn. „Strategia UE na rzecz energii słonecznej" (COM(2022)221 final). Celem dokumentu jest przyspieszenie rozwoju energetyki słonecznej na terenie wspólnoty, a pośrednio wsparcie ambicji Komisji związanych ze stopniowym uniezależnianiem się od paliw kopalnych importowanych z Federacji Rosyjskiej. W strategii UE na rzecz energii słonecznej określono również ambitne cele w zakresie wytwarzania energii słonecznej na lata 2025 i 2030 oraz przewidziano, że aby je osiągnąć, UE musi zainstalować średnio około 45 GW mocy wytwórczych rocznie w ciągu tego dziesięciolecia. Rozwiązania prowadzące do przyspieszania rozwoju energetyki słonecznej zostały wprowadzone również w innych inicjatywach legislacyjnych UE, m.in. w nowelizacji dyrektywy dotyczącej charakterystyki energetycznej budynków, znanej jako dyrektywa budynkowa (EPBD) z dnia 12 marca

[4] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652.

2024 r., która stanowi etap wprowadzania w życie założeń projektu REPowerEU. Nowa dyrektywa określa, że od 2030 r. każdy nowy budynek mieszkalny w Unii ma być wyposażony w panele słoneczne - o ile będzie to ekonomicznie uzasadnione i technicznie wykonalne.

Na zakończenie chciałbym podziękować za zaangażowanie w kwestie związane z rozwojem sektora OZE oraz troskę o środowisko naturalne, a także podkreślić, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska stale analizuje otrzymywane sygnały dotyczące kwestii lokalizowania instalacji fotowoltaicznych, podejmując w tym zakresie niezbędne działania mające na celu zrównoważony rozwój odnawialnych źródeł energii.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Miłosz Motyka
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów